

OVERZICHT AANDACHTSPUNTEN ONTHEFFINGAANVRAAG – Versie 1 APRIL 2018

Onderwerp	Aandachtspunt	Advies
ALGEMEEN		
<i>Machtiging</i>	Indien de aanvraag niet wordt ingediend door de partij namens wie de aanvraag wordt ingediend, blijkt vaak niet of de aanvrager gemachtigd is een aanvraag in te dienen.	Voeg daarom altijd de machtiging toe en toon aan dat degene die de machtiging heeft ondertekend, ook tekenbevoegd is (uittreksel KvK).
<i>Overtreden verbodsbepalingen</i>	Te vaak wordt nagelaten een ontheffing te vragen voor het "opzettelijk verstoren" van soorten die vallen onder de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 Wnb.	Vraag ook een ontheffing voor het "opzettelijk verstoren".
<i>Werkzaamheden en planning</i>	Concrete werkplanning en beschrijving (inzet materieel en materiaal) ontbreken.	Voeg een overzicht van de werkzaamheden toe, inclusief een planning. Benoem hierbij ook de werkzaamheden waarbij geen verbodsbepaling wordt overtreden.
ONDERZOEK		
<i>Quick scan</i>	Ontbreekt regelmatig en geeft niet duidelijk aan op basis waarvan de onderzoeksinspanning t.a.v. het nader onderzoek is bepaald.	Voeg de quick scan altijd toe en leg duidelijk uit op basis waarvan de verdere onderzoeksinspanning is bepaald.
<i>Personele + wijze inzet onderzoek</i>	Het vleermuisprotocol schrijft voor dat 75% van het plangebied overzien moet kunnen worden. In veel gevallen wordt niet duidelijk aangegeven waarom bijvoorbeeld bepaalde delen van het plangebied niet worden meegenomen, of waarom volstaan kan worden met maar één onderzoeker, of waarom een bepaald vervoermiddel wordt gebruikt bij de inventarisatie. Afwijken van het Vleermuisprotocol is alleen toegestaan wanneer dit goed is onderbouwd. Deze onderbouwing ontbreekt vaak of is onvoldoende.	Leg aan de hand van een tekening van het plangebied duidelijk uit waarom voor een bepaalde onderzoeksopzet is gekozen. Vermeld daarbij ook waarom bijvoorbeeld delen worden overgeslagen en/of waarom en op welke wijze de waarnemingen zijn gedaan: wandelend, posten, fietsen, auto? Dit is voor ons belangrijke informatie om de onderzoeksinspanning op waarde te kunnen schatten.
<i>Omvang onderzoek</i>	Veldbezoeken worden te vroeg afgebroken, onder verwijzing naar de volgende zin in het Vleermuisprotocol (VP): "De waarnemingen voor een gebiedsfunctie kunnen beëindigd worden wanneer de aanwezigheid van alle potentieel voorkomende soorten en functies is vastgesteld, ongeacht de voorgeschreven waarnemingsduur in de protocollen".	Houd rekening met territoria gebonden soorten: in het VP staat hier het volgende over: "Echter bij paarverblijfplaatsen van territoria gebonden soorten en kraam- en zomerverblijfplaatsen, moet het volgende worden bedacht: Soms is kort na zonsondergang de baltsactiviteit in een gebied veel lager dan een aantal uur na zonsondergang. Ophouden na een ronde door het gebied waarbij enkele paarverblijfplaatsen zijn gevonden is dan niet goed, omdat het aantal paarverblijfplaatsen dan nog flink groter kan blijken te zijn".
<i>Tijden veldbezoeken</i>	Tijden van de veldbezoeken (begin- en eind) ontbreken vaak.	Geef duidelijk aan op welke data en welke tijden de veldbezoeken zijn gedaan. Vermeld hierbij ook de tijdstippen van zonsondergang en zonsopgang.

Onderwerp	Aandachtspunt	Advies
<i>Perioden tussen veldbezoeken</i>	Volgens het vleermuisprotocol mag maximaal één bezoek in de suboptimale periode worden uitgevoerd. In veel aanvragen wordt hiervan afgeweken en ontbreekt een deugdelijke onderbouw hiervan.	Geef duidelijk aan waarom niet gekozen is voor de optimale periode. Argumenten als "ik was te laat" of "ik kon het goed combineren met het onderzoek naar een andere soort" accepteren wij niet. Het uitsluiten van een soort op basis van bezoeken in alleen de suboptimale perioden is niet mogelijk.
<i>Visuele inspecties</i>	Visuele inspecties worden in sommige gevallen ingezet om verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten. Dit is echter alleen mogelijk daar waar het overzichtelijke objecten betreft welke goed bereikbaar zijn en kunnen worden onderzocht (gepeild). Zo kan een holte in een boom worden onderzocht maar niet een compleet bos.	Beperk de visuele inspecties tot locaties waar men ook bij of in kan.
<i>Aantallen uitvliegers</i>	Worden ten onrechte niet vermeld. Aantallen zijn echter veelzeggend over de waarde van een bepaalde verblijfplaats voor de populatie en de gunstige staat van instandhouding. Evenzo vormen aantallen een belangrijke factor bij de bepaling van de omvang van de mitigatie.	Tel en vermeld het aantal (verwachte) uitvliegers.
<i>Gebiedsfuncties</i>	Vlieg- en/of migratieroutes of foerageergebieden worden over het hoofd gezien, terwijl deze van groot belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaats van de soort. Daarbij maakt het aantal dieren dat gebruik maakt van die functie niet uit, omdat de functie toch essentieel kan zijn. Bovendien laat de afwezigheid van verblijfplaatsen onverlet dat wel sprake kan zijn van (essentiële) vlieg- of migratieroutes dan wel foerageergebied, omdat deze verbonden kan zijn met een verblijfplaats buiten het plangebied.	Breng de gebiedsfuncties goed in beeld en onderbouw waarom deze al dan niet essentieel zijn. Een foerageergebied en/of vliegroute is essentieel als er geen in kwaliteit en omvang vergelijkbaar geschikt alternatief beschikbaar is. Alternatieven kunnen op kaart worden ingetekend om aan te tonen dat het geen essentiële functie betreft.
<i>NDFD</i>	Informatie uit de Nationale Database Flora en Fauna of andere databases en de Effectenindicator worden ten onrechte als absoluut geïnterpreteerd. Echter, het gaat hier om indicatieve waarden. Zo is het ontbreken van waarnemingen van een bepaalde soort in de NDFD-database geen garantie dat de soort ter plaatse van het plangebied niet voorkomt.	Veldbezoeken als aanvulling op de gegevens uit een database of informatie uit de effectenindicator zijn onontbeerlijk.
<i>Extra veldbezoek</i>	Als een bezoek onverwachte informatie oplevert, bijvoorbeeld zwermgedrag of meer activiteit dan ingeschat, moet een extra bezoek worden gebracht. Bijvoorbeeld bij zwermgedrag in de zomer moet een extra ochtendbezoek worden ingelast om aantallen te kunnen tellen.	Plan een extra veldbezoek in bij onverwachte of afwijkende waarnemingen.

Onderwerp	Aandachtspunt	Advies
EFFECTANALYSE / STAAT VAN INSTANDHOUDING		
<i>Omgevingscheck; alternatieven</i>	Vaak wordt gesteld dat de soort tijdelijk kan uitwijken naar verblijfplaatsen in de omgeving buiten het plangebied. Echter een onderbouwing dat dat ook daadwerkelijk kan ontbreekt regelmatig.	Of de soort gebruik kan maken van alternatieven in de omgeving hangt af van de eisen die de soort stelt én van de vraag of die alternatieven ook daadwerkelijk aanwezig én toegankelijk zijn. De constatering dat een gebouw op het oog geschikt is, is onvoldoende. U dient bv. de gebouwen op geschiktheid te controleren en/of bij de gemeente of andere instanties te informeren of de gebouwen daadwerkelijk beschikbaar zijn door bijvoorbeeld het ontbreken van isolatiemateriaal.
<i>Autonome situatie(inclusief cumulatie)</i>	Als in de directe omgeving recente ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die van invloed kunnen zijn op de staat van instandhouding van de soort, dan is dat voor de beoordeling van de aanvraag belangrijk om te weten. Denk aan bijvoorbeeld renovatie of isolatie. Het kan zijn dat uw project net de druppel is die de emmer doet overlopen wat er voor zorgt dat de staat van instandhouding in het geding komt. In veel aanvragen wordt hier onvoldoende aandacht aan geschonken.	Informeel bij gemeenten en bij andere instanties zoals woningbouwverenigingen, of dergelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. Check ook de omgeving op bijvoorbeeld de aanwezigheid van open stootvoegen.
<i>Staat van instandhouding op lokaal niveau</i>	Uitgangspunt bij kwetsbare soorten is de staat van instandhouding op lokaal niveau. Er wordt ten onrechte verwezen naar een gunstige staat van instandhouding op nationaal niveau, in de trant van "het gaat goed met de soort".	Beoordeling van de staat van instandhouding dient op lokaal niveau plaats te vinden. Hierbij is het van Belang dat een uitspraak wordt gedaan van de aan te tasten functies voor de aanwezige lokale populatie.
<i>Gebruikseffecten</i>	Bij de bepaling van effecten op de soort wordt onvoldoende rekening gehouden met de effecten van geluid, licht, het plaatsen van obstakels zoals steigers etc.	Besteed bij de effectbeoordeling voldoende aandacht aan deze aspecten, zodat duidelijk is dat hiermee rekening is gehouden.
MAATREGELEN		
<i>Tijdelijke maatregelen</i>	De voorgestelde maatregelen zijn niet concreet genoeg beschreven.	Raadpleeg het Kennisdocument (BIJ12) en onderbouw aan de hand van de daarin opgenomen voorwaarden en gegevens de keuze (inclusief locatie, aantal, afstand tot oorspronkelijke verblijfplaats etc.) van de maatregelen. Locaties dienen aan de hand van een kaart benoemd te worden. Indien van het Kennisdocument wordt afgeweken dient dat duidelijk gemotiveerd te worden.
<i>Clustering maatregelen</i>	Het is niet altijd duidelijk in welke clustering alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst; er wordt bijvoorbeeld te weinig rekening gehouden met territoriaal gedrag van de soort	Clustering van verblijfplaatsen in 2x2 wordt door ons alleen toegestaan als de verblijfsomstandigheden van beide clusters geschikt én verschillend zijn.
<i>Gewenningsperiode</i>	Gedurende de gewenningsperiode dienen de oorspronkelijke én tijdelijke verblijfplaatsen aanwezig te zijn. Het komt te vaak voor dat hiervan wordt afgeweken.	Volg het Kennisdocument. Indien hiervan wordt afgeweken dient dit op voldoende wijze te worden onderbouwd.

Onderwerp	Aandachtspunt	Advies
<i>Permanente maatregelen</i>	Zijn niet of onvoldoende bekend.	Om te kunnen beoordelen of de staat van instandhouding in het geding is, is het noodzakelijk dat duidelijk is welke permanente maatregelen worden getroffen. U dient dit zo concreet mogelijk aan te geven. Van belang is dat wordt geborgd dat de maatregelen ook daadwerkelijk worden getroffen.
<i>Niet bewezen maatregelen</i>	Er wordt niet gemotiveerd of een alternatief bewezen effectief is.	Niet bewezen maatregelen worden door ons voor 50% meegeteld. Houd hiermee rekening met het aanbrengen van alternatieven.
<i>Aangeboden alternatieven dienen functioneel te blijven</i>	In aanvragen wordt hier onvoldoende aandacht aan besteed.	Geef aan op welke wijze wordt geborgd dat de alternatieven functioneel blijven, denk bv. aan regelmatig onderhoud van de aangebrachte voorziening.
<i>Verwijderen van tijdelijke alternatieven</i>	In de aanvraag (plan van aanpak) wordt onvoldoende beschreven wanneer en op welke wijze tijdelijke alternatieven worden verwijderd. Dit heeft als risico dat het weghalen van alternatieven leidt tot het overtreden van de verbodsbepaling, waarvoor opnieuw een ontheffing noodzakelijk is.	Beschrijf in het plan van aanpak wanneer en op welke wijze de tijdelijke alternatieven worden weggehaald. Houdt u daarbij rekening met het volgende: tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden nadat de permanente alternatieven zijn aangebracht én rekening is gehouden met de voor de soort geldende gewenningsperiode. Daarbij geldt ook dat wanneer de alternatieve verblijfplaats in gebruik is genomen, deze pas mag worden verwijderd buiten de kwetsbare periode van de soort.
BELANG		
<i>Onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang (artikel 3.8, vijfde lid onder b, 3)</i>	Deze belangen worden op onvoldoende wijze onderbouwd. Er moet sprake zijn van een groot openbaar belang, dat wil zeggen dat het belang van de burger en overheid voorop moet staan. Het belang moet ook groot en dwingend zijn, dat wil onder andere zeggen dat het project of plan aantoonbaar onontbeerlijk is en dat het belang van de realisering van het project op de lange termijn zwaarder weegt dan het behoud van de verblijfplaats van de soort(en).	Geef aan op welk van de volgende aspecten het belang ziet: volksgezondheid, openbare veiligheid, sociale en economische aspecten en op milieu. Onderbouw op een deugdelijke wijze aan de hand van recente rapporten waarom er sprake is van een <u>groot</u> openbaar belang (niet elk openbaar belang valt hieronder), waarom het belang <u>dwingend</u> is en waarom het belang zwaarder weegt dan het belang van de soort.
ANDERE BEVREDIGENDE OPLOSSING		
<i>Onderbouwing dat er geen andere bevredigende oplossing is</i>	Niet duidelijk omschreven wordt, <u>vanuit de soort bezien</u> , welke alternatieve uitvoeringsmethoden er toegepast kunnen worden dan wel welke alternatieven er zijn ten opzichte van het uitvoeringsontwerp. Duidelijk moet zijn dat er geen mogelijkheden zijn om de betreffende verblijfplaats (in zijn huidige kwaliteit) te behouden dan wel dat er geen andere uitvoeringsmethoden (redelijkerwijs) mogelijk zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.	Onderbouw op deugdelijke wijze <u>vanuit de soort</u> dat er geen andere bevredigende oplossing is voor het uit te voeren plan.